

IZHAJA VSAMI DAN

ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Pesmične številke se prodajajo po 3 vč., (6 stotink)
v mnogih točkah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene
kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 stot.
mili- eter, oemrtice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vanka na-
taljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROCNINA ZNAS

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdanje „Edinosti“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštuo-hranilnični račun št. 841-652.
Telefon št. 1157

BRZOJAVNE VESTI.

Proračunski odsek poslanske
zbornice.

DUNAJ 11. Proračunski odsek je na-
daljeval razpravo o poglavju: Direktni
davki.

Hrvatski ban na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 11. Ban Rauch pride
semkaj in odputuje potem na Dunaj, kjer ga
vsprejme cesar v posebni avdijenci.

Knez Ferdinand.

SOFIJA 11. Knez Ferdinand je danes
odpotoval v inozemstvo.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 11. Skupščina je v drugem
čitanju vsprejela provizorični proračun za
mesec februar.

Ogromna globa.

LVOV 11. Gališka hipotekarna banka
je kupila na dražbi posestvo Lukaszewicz,
ali tega ni prijavila oblasti, da ne plača pre-
nosnih stroškov. Davčna oblastnija je obso-
dila banko na 25.000 kron globe.

Fruski princ v Parizu.

PARIZ 11. Včeraj je dospel semkaj iz
Lizbone princ Eitel Friderik. Na kolodvoru
ga je vsprejel nemški poslanik in uglednejši
členi nemške kolonije.

Koze v Parizu.

PARIZ 11. Listi poročajo, da je v Pa-
rizu okoli 20 slučajev kozic, ki so jih brž-
kone zaresli španski cigani, ki so se pred
nekoliko tedni utaborili blizu trdnjav.

Maroko.

PARIZ 11. „Maroko“ javlja iz Tangerja,
da je mehala Abdul Aziza zapustila Rabat in
da marsikdo v Mekinez v Fez. Paša v Meki-
nezu je moral popraviti mestno zidovje, ker
nameravajo sosedni rodovi napasti mesto, in
vzlic vsem obljubam, da dobijo denarja, so
zvesti sultanu Abdul Azizu.

Amerika se oborožuje.

WASHINGTON 11. Odsek za stvari
vojne mornarice je v poslanski zbornici za-
govarjal gradnjo dveh velikih oklopnih tipa
„Delaware“, in gradnjo 10 rušicev torpedov
in 8 podmorskih čolnov. Skupno je za leto
1908 odobren v svrhe vojne mornarice prora-
čun 101 mil. dolarjev.

Ameriška eskadra v Čilu.

ST. JAGO 11. Eskadra Združenih držav
na pripluje v Valparaíso luko, ampak bo
deležirala v valparaískem zalivu pred pred-
sednikom Montt, ki se ukraja na šolsko ladijo
„Acquedano“.

Rusija.

Gimnazijec vrgel bombo proti poli-
tijskemu ravnatelju.

BAKU 11. Ko je predmno noč šel
novi policijski ravnatelj Pušin iz gledališča,
je neki gimnazijec vrgel proti njemu bombo,
ki ga je le lahko ranila. Gimnazijca je spre-
stvo ravnatelja ubilo.

Vojno sodišče.

VARŠAVA 11. Vojno sodišče je obso-
dilo 16 anarhistov na smrt.

Iz Portugalske.

Pristaši Franca bodo podpirali vlado.

LIZBONA 11. Bivši ministri, pripada-
joči Francovi stranki, so sklenili priporočati

svojim pristašem, naj na predstojećih volitvah
podpirajo vlado.

Pogreb kraljevih morilcev.

LIZBONA 11. Trupla dveh kraljevih
morilcev in neke tretje osebe, ki je bila ubita
pri atentatu na kralju in prestolonaslednika
so bila iz mrtvašnice prepeljana na pokopali-
šče. Za vzdrževanje reda je oblastnija izdala
stroge odredbe.

Alpoim se povrnil.

LIZBONA 11. Vodja naprednih disiden-
tov Alpoim je dospel semkaj ter je upisal
svoje ime v polo za sožalnice v kraljevi
palati.

Bivši diktator Franco.

PARIZ 11. Bivši portugalski minister-
ski predsednik Franco potuje v spremstvu
treh redarstvenih uradnikov pod imenom du
Ferriera ter se bržkone poda iz Marilje v
Genovo.

Pogreb kralja in prestolonaslednika.

LIZBONA 11. Ceremonija prenosa krat-
kralja in prestolonaslednika je pričela včeraj
ob 3. uri popoldne. Navzoči so bili vsi mi-
nistri. Lizbonski patrijarh je v stolnici opravil
obredi. Nato so prenesli krsti v panteon, kjer
je patrijarh zopet blagoslovil trupli. O pre-
nosu krat je bil napravljen poseben zapiski,
ki se s ključki krst vred shrani v narodni
arhiv.

Kandidature pol. uradnikov
in narodni interes.

Spominjajmo se zadnjih državnozbornih
volitev. V volilni skupini Sežana-Ajdovščina
je kandidiral bivši okrajni glavar v Sežani in
sedanji vladni svetnik v Črncovih dr. Peter
Laharnar. In sicer se je zdelo s prvega —
saj je g. kandidat sam zadržal tako —, da
je to samostojna kandidatura, nenavazana na
nobeno stranko. Ali ta videz se je kmalu
porušil.

Za nas pa je bilo vprašanje: ali samo-
stojna ali strankarska kandidatura? —
povsem irelevantno. Mi smo se takoj s pr-
vega začetka s principijelnega stališča
napodločneje vrpli tej kandidaturi. In ostali
smo nepremično pri tem svojem stališču tudi
pozneje v vsej volilni borbi in nas niso mogli
premakniti tudi vsi naphuji napadi in tudi ne
vsa osebna zasramovanja, ta žalostni karakte-
ristikoni sedanjih političnih borb na Sloven-
skem. In doživeli smo veliko zadoščenje, da
je velika večina volilcev v rečni skupini
pritrldila temu našemu mnenju.

Zavzemše to stališče proti kandidaturi g.
dra. Petra Laharnarja pa nas ni vodila ni-
kaka osebna antipatija ali simpatija. Mi
nismo bili proti dru. Petru Laharnarju,
ampak le proti političnemu urad-
niku Laharnarju. Niti ustmena zatr-
dila g. kandidata, da on simpatizuje s
programom političnega društva
„Edinost“ in da priznava tržaško slo-
vensko politiko kakor primerno — tudi taka
zadržila niso mogla nikakor vplivati na naše
vedenje.

Nas je vodilo globoko prepričanje,
da c. k. politični uradnik tudi ob mo-
rebitni najbolj volji ne more biti pravi
zastopnik celokupnih interesov naroda,
torej ne le gospodar-koh, ampak tudi narod-
nih in političnih aspiracij! In tudi kultur-
nih ne!! To pa iz razloga, da ob naših
specifičnih avstrijskih razmerah — kakor ka-

žejo izkušnje slehernega dne — postaja tudi
vsako kulturno vprašanje... politikum. Glej
tržaško šolsko vprašanje!

Iz česa izvira naše prepričanje, da poli-
tičen uradnik ne sodi za zastopnika naroda?!

Politichen uradnik je sam del državne javne
uprave in mora to upravo zastopati
tudi proti ljudstvu, katerega naj bi
zastopal kakor poslanec. Tu je kolizija med
dolžnostjo uradnika in dolžnostjo poslanca
neizogibna. A mnoge izkušnje uče, da v tem
notranjem boju zmaga vedno — uradnik.
Ne trdimo, da ne bi bilo prav nikake izjeme.
Ali taki junaki — a la Winkler — se ne
porajajo vsaki dan, ki bi ohranjali svojo od-
porno silo in ostajali zvesti svoji poslanski
dolžnosti tudi tedaj, ko jih zovejo na „po-
govor“ in chamara caritatis.

Morda se nam poreče, da moramo kon-
sekventno biti proti kandidaturi vsacega c. k.
uradnika! Priznavamo radi, da se za take
kandidature sploh ne navdušujemo. Vendar
je velikanska razlika med položajem recimo
kakega sodnega uradnika ali profesorja in
med onim političnega uradnika. Sodni urad-
nik, profesor itd. so sicer v državni službi,
ali oni niso izvršujoči organi državne politike
in zato tudi niso izpostavljeni takemu prit-
isku in proganjanju kakor političen
uradnik.

To reminiscenco izza zadnjih državno-
zbornih volitev in ta izvajanja smo napisali,
izzvani v to po dogodkih v sedanji volilni
borbi na Kranjskem. Tudi tam vidimo med
kandidati za deželni zbor nekega c. k.
okrajnega glavarja. Paralela med to
kandidaturo in ono dra. Petra Laharnarja na
Goriškem je naravnost frapantna. Tudi o tej
kandidaturi na Kranjskem se je hotelo trditi,
da je „samostojna“, dočim je v resnici favo-
rizirana od ene slovenskih strank in sicer —
da bo paralela popolna — od somišljenikov
te stranke na Goriškem, ki je priporočala
kandidaturo dra. Petra Laharnarja!

Toda to ni odločilno za nas, kdo pod-
pira kandidato političnega uradnika na
Kranjskem, marveč moramo se svojega prin-
cipijelnega, gori označenega stališča
obsojati to kandidaturo.

Poreče se nam morda, da je razlika med
bitstvom državnega zbora in deželnih zborov,
češ, da je prvi eminentno političen, drugi pa
so administrativni zbori. To v obče ni res,
glede deželnega zbora kranjskega pa še po-
sebnost ni res! Frazo o „administrativnosti“
deželnih zborov meče vlada v svet in to že
radi svoje centralistične politike, kijej vleva,
da bagatelizira deželne zborove, a v zadnjem
času še posebej radi tega, da opravičuje
svojo nasprotnost proti uvedanju splošne vo-
lilne pravice tudi za deželne zborove.

Zaradi kranjskega deželnega zbora mo-
ramo naglasiti, da mu v danih slučajih pri-
pada eminentna politična naloga v imenu
vseskupnega naroda našega. Kranjski
deželni zbor je jedini tak zbor,
v katerem imajo Slovenci odlo-
čilno besedo!! Temu zboru pripada
naloga reprezentativnega zbora za ves narod.
To sicer ne ustavno-pravno, ker ne more
sklepati o stvarih izven Kranjske. Ali mo-
ralno more biti njegov vpliv neprecenljiv za
ves narod s tem, da ob dani potrebi mani-
festuje v prilog rojakom v drugih pokrajinah.
Dogoditi bi se moglo, da bi navstala potreba
— in takih slučajev nam nudi ravno
Nemci v raznih deželnih zborih — da de-
želni zbor kranjski manifestuje proti sploš-

prevozil, koliko jih je do prihodnje po-
staje, koliko do prvega mesta, do obeda,
do čaja, do Stavropola in koliki del vse
vožnje znaša pot, ki jo je imel za seboj.
Pri tem je računil tudi, koliko ima de-
narja, koliko mu ga ostane, koliko potre-
buje v poplačilo vseh dolgov in koliki del
vseh svojih dohodkov bo porabil mesečno
za življenje.

Zvečer, po čaju, je izračunal, da je do
Stavropola še sedem enajstink celega pota,
da znašajo njegovi dolgovki vsega sku-
paj prihranke sedmih mesecev in osminko
celega njegovega premoženja, — in ko se
je bil umiril gledé tega, se je zvil v
kožuh, se zleknil v sanj in znova zadremal
in sanjari.

Njegova domišljija se je zibala zdaj že
v bodočnosti, v Kavkazu... Vse sanje o
bodočem so se spajale s podobami Amalat-
begov, Čerkesk, gôr, prepadov, strašnih
rek in nevarnosti. Vse to je medlo, ne-
jasno stopalo pred njegovega dná; toda
vabljiva slava in grozeča smrt sta bili mik
in čar te bodočnosti.

(Dalje.)

ni narodnostni politiki vlade!
A tu bi radi videli c. k. okrajnega glavarja-
poslanca, ki bi si upal manifestovati proti
politik, katere izvrševalen organ je — on
s a m!!

Rekli smo, da je paralela med kanaida-
turo dra. Laharnarja na Goriškem in okraj-
nega glavarja Detele na Kranjskem frapantna.
Ali v enem pogledu ta paralela divergira in
sicer ne v prilog g. okrajnega glavarja De-
tele. Dočim smo bili na Krasu proti politi-
nemu uradniku, moramo nastopati v slučaju
g. Detele tudi proti osebi z nje zna-
nim narodnim mišljenjem. Gosp.
dra. Laharnarju nismo mogli odrekati pri-
vatnega narodnega mišljenja; o okrajnem
glavarju Detele pa je znano in dokazano, da
je nemškutar! Pri tem možu je izklju-
čeno, da bi se zavzemal za narodne aspira-
cije naše, kar je pač minimum tega, kar se
zamore zahtevati od narodnega zastopnika.

Že dejstvo samo, da je v izključno sloven-
skem volilnem okraju danes še možna taka
kandidatura, že to dejstvo je žalostno dovolj.
Če pa bo mož tudi izvoljen, bo to za narod
naš na Kranjskem ubošno spricevalo, ki
mora naravnost popariti obmejne Slovence, ki
se jim je boriti v vse drugačnih nerazmerno
neugodnih položajih. Kandidatura g. Detele
je škandal, njegova izvolitev pa bi bila škan-
dal vseh škandalov.

Avstrijska delegacija.

Plenarna seja. — Govor poslanca Pittonija.

Dunaj 11. Na današnji plenarni seji
avstrijske delegacije je del. Pittoni najprej v
imenu socialnih demokratov protestiral proti
temu, da je unanija politika odtegnjena parla-
mentu. Z ozirom na unanijo politiko vodijo
socialne demokrate nastopna načela: ohran-
jenje miru kakor življenski pogoj za proleta-
rijat, znižanje vojaških bremen potom modre
unanjne politike, uravnava naših razmer do
unanjih vlasti na način, da se povspesuje
trgovino in industrijo. Govornik je opozoril na
dejstvo, da je proletarijat za mir. Priznava
pomen trozeve za ohranjenje miru, omenil je
tudi kak upliv bi utegnilo imeti na naše so-
sedne države dejstvo, ako bi se sedanja zveza
spremenila v zvezo z Francijo oziroma z An-
glijo, kar se je od neke strani sprožilo. Ako
smo v prijateljskih odnosih z vsemi drža-
vami, je vendar želeli, da smo v tesnejših od-
nosih s sosednimi državami, ki tvorijo se-
danjo trozevo. Avstrija je sploh v zadnjem
desetletju nazadovala toliko v svetu kolikor
v trozevi, to pa v sled narodnostnih bojev in
homatij, ki so v zvezi z dualizmom. Na zno-
traj se je Avstrija utrdila z uvedbo splošne
in enake volilne pravice. Da se država še
bolj utrdi, je treba okrepiti demokracijo in
uvesti narodno avtonomijo. Samo-
obsebi je umereno, da se morajo bolj utrditi
tudi odnosi do Ogrske, ako hočemo priti
do veljave na zunaj. Pri tem pa ni moč skupne
monarhije v sanjah veselile, marveč v tem,
da postane oba dela neodvisna. Za Avstrijo,
ki je popolnoma obdana od bratskih narodov,
je bolj nego za vsako drugo državo potrebno,
da zasleduje politiko miru. Podrejeno raz-
merje, v katero je prišla v trozevi Avstrija
nasproti Nemčiji, in ki se je pokazalo v Al-
giciraju in v Haagu, je neglede na razmere,
pripisati tudi manjim zapletajem, ki nastanejo
semtertja med Avstro-Ogrsko in Italijo. Želeli
bi pa bilo, da minister za unanje stvari, na-
daljuje gojiti z Italijo prijateljsko razmerje,
kajti le na ta način se bomo mogli osvob-
oditi od varuštva Nemčije.

Govornik je očrtal brezpomembnost irre-
dientizma v Avstriji in Italiji, ki ni nič dru-
zega nego obupna politika propadlih strank,
ki si nikdar več ne opomorejo. Opozoril je
na to, kako si italijanska in avstrijska soci-
jalne demokracije že dolgo let prizadeva, da
prepreči irredentiško agitacijo v interesu miru
in skupnega življenja narodov. Hudo mora
žaliti Italijane, da se je uničilo pravno fakul-
tetu v Inomostu in da se jim odreka samo-
upravo v južnem Tirolskem. Baron Aehren-
thal je hotel nekaj o tem govoriti z baronom
Beckom. Ako se mu posreči, da privede ti
mali vprašanji do rešitve, tedaj stori več za
zboljšanje razmer med Italijo in Avstro-
Ogrsko, nego z vsemi svojimi dosedanjimi pri-
znanimi vspehi.

Avstrija, ki obstoja iz toliko narodnosti,
mora voditi politiko pravičnosti in svobode, in
blagor Avstrije je v tem, da postane na-
rodnostna država. Ako se naši odno-
šaji z Avstrijo zboljšajo, tedaj se ne sme mo-
narhija dati uplirati od Vatikana. Na jasnem
treba biti, se hoče li ohraniti zvezo z ita-

PODLISTEK.

6

KAZAKI.

Kavkaska povest. — Grof LEV N. TOLSTOJ.

A kljub tej zaupnosti je začel pre-
računjati znova dolgove, ki jih je bil za-
pustil, kdaj jih treba plačati in v kolikem
času jih utegne poravnati... „A saj sem
razun pri Sevalje-u ostal dolžan tudi še
pri Morélu.“ mu je padlo v glavo in pre-
dočil si je vso tisto noč, v kateri se je pri-
jem tako zelo zadožil. Bilo je to pijan-
čevanje s cigani, ki ga je aranžiralo nekaj
veselih gospodov iz Petrograda: krilni ad-
jutant Saška B*** in knez D*** in tisti
visoki stari gospod...

„In zakaj so tako zadovoljni sami s
seboj, ti gospodje?“ je premišljeval, „in s
kako opravičenostjo imajo svoj posebni
krog in mislijo, da je za druge velika
čast, če se ga smejo vdeleževati? Morda

janskim kraljem, ali pa se daja prednost tajni zvezi s cerkveno državo.

Govornik je izrazil svoje simpatije ruskomu narodu za njega boj za osvoboditve in je opravičeval, zakaj se niso njegovi pristaši udeležili manifestacij sožalja povodom smrti portugalskega kralja. Dogodki na Portugalskem so namreč logično zgodovinsko pojmljiva posledica nasilnega vladanja bivšega portugalskega kralja in njegovega diktatorja. Mi izražamo, je rekel govornik svoje sožalje portugalskemu narodu in mu želimo, da se čim prej osvobodijo nasilne vlade.

Svoja izjava je govornik sklenil z besedami: Vzlic temu, da smo v opoziciji in vzlic temu, da ne zaupamo splošni politiki ministra za unanje stvari, in vzlic temu, da bomo glasovali proti proračunu, najde minister pri socialnih demokratih najmarljiveje sotrudnike, dokler bo zasledoval politiko miru. (Pohvala pri socialnih demokratih.)

Del. Dzieduszycki je omenil izgonov avstroogrskih podanikov iz Pruske; posredovanje ministerstva za unanje stvari je bilo v prav mnogih slučajih brezuspešno. Odkar sta dobila vodstvo državnega kancelarstva v roko Hohenhofe in Bülow se v Nemčiji postopa z avstroogrskimi podaniki na način, ki ne odgovarja razmeram obeh zveznih držav. Nekaj se je moralo zgoditi, kar je škodilo ugledu Avstro-Ogrske v trozvezi, da Nemčija v mnogih slučajih tako lahkomišljeno z nami postopa. Avstrija je večkrat šla Nemčiji na roko, v zadnjem času v Algesirasu in v Haagu.

Govornik ne ve pa ničesar okoli protislugi Nemčije. Govornik je naglašal da mora monarhija biti v direktnih prijateljskih zvezah z drugimi državami. Poljaki bodo glasovali za proračun unanijih stvari, ker žele, da ohrani monarhija svoj upliv v svetu.

Del. Jedrzejewicz je izjavil, da so Poljaki dobri in zvesti Avstriji, Govornik je napadel protipolsko politiko na Pruskem in preganjanje poljskih delavcev.

Del. Nemec se je pritožil, da konzulati premalo ščitijo delavce.

Del. Baumgartner je protestiral proti poročilu listov, da se smatra vatikansko palačo kakor lastnino italijanskega naroda. Govornik je izrazil željo, naj se minister tozadevno informira pri italijanski vladi. Govoril je potem še del. Schlegel, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

Ekspeze barona Aehrenthala o naši balkanski politiki

je napravil efekt, kakoršnjega naš minister za unanje stvari gotovo ni pričakoval, še manje pa želel. Na sestavljanju tega opisa je barona Aehrenthala gotovo vodila želja, da ne bi zadel neprijetno na nobeni strani, ali v resnici je neprijetno zadel blizu na vseh straneh. V Italiji so Aehrenthalove gospodarske in izlasti železniške politike vzbudili zavist, da so se v hipu oglasili v Rimu tudi s svojimi nameni, izlasti glede gradnje transbalkanske železnice. V isti hip so prihajale tudi iz Petrograda zelo vznemirljive vesti o utisu, ki ga je napravil tamkaj ekspeze barona Aehrenthala. Trdilo se je in oporekalo, a fakt je, in težko je pogoditi, koliko je bilo resnice na teh vesteh. Ali dejstvo je, da je bil tudi poslanik na Dunaju knez Usurov pozvan v Petrograd in da se danes govori o konfliktu med Avstro-Ogrsko in Rusijo. „Standard“ v Londonu trdi, da je položaj postal velerešen. In vesti, ki prihajajo iz Pariza, le podkrepljajo to trditve londonskega lista. Ob vprašanju makedonske železnice, o kateri je govoril Aehrenthalov ekspeze, se vsi francoski listi postavljajo proti Avstro-Ogrski. Pariški „Matin“ pravi n. pr., da je baron Aehrenthal dokazal, da narodi bi mogli mirno živeti, ako ne bi poverjali svoje usode državnikom, ki brez potrebe izživljajo razna vprašanja in ustvarjajo zadrega. Tako je tudi baron Aehrenthalu prišlo na misel, da je govoril o gradnji železniške črte preko Soluna v smeri proti Bagdadu, da bi se ustvarilo avstrijsko prevladje v M. I. Aziji.

Najbolj pa so vznemirjeni v Rimu. Iz dejstva, da je bil ruski poslanik na Dunaju pozvan v Petrograd, sklepajo o raznih dalekosežnih namelih Rusije. V živi svoji italijanski domišljiji vidijo, kako Rusija že dviga roko, ki naj se polasti Carigrada, dočim da si hoče Avstro-Ogrska prisvojiti Solun.

Nikdo ne bo seveda smatral teh vesti resnimi. Do velikega obračuna radi Balkana pride gotovo, ali za sedaj stvari niso če dozele za končno obračunavanje. Ali fakt, da nastajajo vsa ta ugibanja je vendar velike simptome vrednosti, ker prča, kako ljubosumne so vlasti ena na drugo radi svojih aspiracij na Balkanu in kako naravnost smešno je, ako na primer kak baron Aehrenthal govori o paralelnih interesih med Avstro-Ogrsko in Italijo.

Vrvenje, nastalo vsled ekspeze barona Aehrenthala, naj bi bilo avstrijski diplomaciji v pouk, da se interesov naše monarhije na Balkanu ne more čuvati preko tistih efemerih „sporazumjenj“ s kako Italijo, marveč jedino le po sporazumljenju narodi na Balkanu samimi, čemur pa bi bil seveda prvi pogoj: pametna politika doma odgovarjajoča čustvovanju slovenske pretežne večine prebivalstva v monarhiji.

Konference radi volilne reforme v Istri.

Kakor smo že javili, so se zbrali minolo nedeljo na poziv g. namestnika na tržaškem

namestništvu člani dotične deželnozborske komisije iz obeh strank v deželnem zboru istrskem. Razpravljali so o volilni reformi. Razprave so se v ponedeljek nadaljevale. Kakor čujemo, so se sicer nekatera sporna vprašanja uglasila, ali o končnem sporazumljenju se še ne more govoriti. Pač pa se bodo pogajanja skoro nadaljevala.

Hrvatska.

Absolutistične nakane hrvatske vlade.

Za teče kri.

Baron Rauch hoče celo prekašati bana Khuena nesrečnega spomina. Ta-le je sssj vzdrževal vidz ustave, baron Rauch pa hrepni po trhljih laviorikah don Joao Franco-a. Da bi svet o tem ne dvomil, se je dal adlatu barona Raucha, sekcijski načelnik Czernkovich interviewirati od zagrebškega dopisnika „Pester Lloyd-a“. S cinizmom, ki mu ni para, je izjavil imenom vlade, da ta sama ne upa v zanjo dovoljen uspeh velitev; a naj bo rezultat ta ali oni, vlada da ima podporo se strani krone in centralne vlade, in da ostane na svojem mestu; za voljo naroda da ji je prav malo mar.

Turški paša v kakem maloazijskem vilajetu ne bi mogel bolje govoriti. Da se pa krono vtiska v to zasmehovanje ustave, je — recimo — žalostno.

Pekale so torej besede v hrvatskem pašaliku, a pekale so tudi uske.

Poroča se iz Udbine pri Senju:

Tukaj se kladi po okraju madjaronski kandidat Mile Čanak z urednikom „Narodnega glasnika“. V Buniću ni hotel narod pustiti ju blizu, marveč je ju pričakal z vzkliki nezadovoljnosti in gojili majci. Madjaroni so se zaleteli k žandarmom. V nedeljo so se prikazali v Udbini. Narod je to ogortilo, ker madjaroni nimajo nikakega upa zmage, in smatra njihovo okoli-plazenje za golo provokacijo. Prveto je mnogo ljudstva, ki je začelo demonstrirati proti Madjaronom. Žandarmi so jih ščitili in kerikrali. Nazadnje pa je orožništvo izpalo nekoliko strelav. Zadetih je bilo mnogo oseb. Eden je ubit, in 5 oseb je teško ranjenih. Ogorčenje je veliko.

To daje predvidjati viharne volitve dne 28. t. m.

Ogrska.

Socijalisti proti oderuškim stanarinarom.

Centralno vodstvo socijalnodemokratske stranke v Budimpešti, je sklenilo energično nastopiti proti vedno naraščajočim oderuškim stanarinarom. Delavci so na shodu sklenili, da že dne 1. maja ne plačajo več stanarine in da se ušotore na javnih ulicah, ako se v naj krajšem času kaj ne ukrene v tem oziru. Delavci so sklenili, da si postavijo šotore po naj-uglednejših ulicah prestolnice, kakor so Andrasjeva, Košutova in druge ulice.

Drobne politične vesti.

Bosna in Avstro-Ogrska. Sarajevski občinski svet je po dnevni hudi debati sklenil s 16 proti 13 glasom, da se avstro-ogrski državljani, živeči v zasedenih pokrajinah, nimajo smatrati za volice, ker so pravzaprav inozemci. Ta sklep je posledica akcije, ki gre za tem, da se naglašuje suvereniteta sultana in markira posebni položaj Bosne in Hercegovine.

Bolgarska vseučilišna kriza rešena. Iz S. fije javljajo, da je vlada rehabilitirala v službi vse odpuščene vseučilišne profesorje. S tem je vseučilišna kriza rešena.

Italija pomnoži svojo floto. Kakor javljajo iz Rima, bo minister vojne mornarice Mirabello zahteval od zbornice 260 milijonov lir za gradnjo štirih novih bojnih ladij in za razne manjše ladije. Ladije bi se gradile v domačih italijanskih ladjedelnicah.

Ruska eskadra. Iz Rima javljajo, da pride dne 26. t. m. iz Pireja v Napoli ruska eskadra pod poveljstvom kontreadmirala Eberhardta. Admiral pojde tudi v Rim, kjer se predstavi kralju.

Dnevne vesti.

Zelo važno zborovanje. „Trgovsko izobraževalno društvo“ v Trstu vabi svoje člene in interese na shod, ki ga sklicuje v smislu § 2, 1. društvenih pravil v društvenih prostorih via S. Francesco št. 2, danes dne 12. t. m. ob 9. uri zvečer s sledečim dnevnim redom:

- 1) Nagovor predsednika.
- 2) Kaj nam je storiti proti žuganju bojkota naših jestvinčarjev? (Poroča gosp. dr. Rybač.)

N. B. Na ta shod so posebno vabljeni naši državni poslanci, slovensko časopisje in trgovske organizacije v Ljubljani, Gorici, Celju, Mariboru in Kranju.

K socijalistični grozovladi v prosti luki. Na nedeljskem shodu N. D. O. se je mnogo govorilo o slučaju slovenskih delavcev Bonača in Zenka, ki ju je socijalistična „Cooperativa“ spravila ob kruh radi njunega narodnega prepričanja.

Pred nama leži sedaj razsodba, izdana dne 2. t. m. od tukajšnjega c. kr. okrajnega sodišča za civ. stvari v pravi omenjenih dveh delavcev proti „Cooperativi“. Iz obrazloženja k tej razsodbi posnemamo sledeče podatke, ki govorijo za cele knjige.

Posnemamo najprej, da se člen 10. pravil „Cooperative“ glasi doslovno: „Ravna-

telstvo ima pravico izključiti iz zadruga onega člena a) ki bi prekršil na tečaj način pravila in reglemente; ali bi nekaj zakrivil, kar onečašča ali kompromitira zadrugo“. — Tega §. so se torej poslužili za proganjanje slovenskih delavcev. Navajamo sedaj besedilo dveh zapisnikov, ki govorita o postopanju Cooperative proti slovenskim delavcem radi njih narodnega mišljenja.

Zapisnik seje ravateljstva „Cooperative“ od 6. septembra m. l. pravi: „Predsednik razlaga kolegom ravateljstva, da vest, ki se razširja med člani zadruga, da člena P. Bonač in M. Benko (tukaj prisotna) sta včlenjena v slovenski družbi N. D. O., je provzročila tako razburjenje med istimi, da se on boji, da bi utegnilo to škodovati interesom zadruga, ker ima ista zadruga pogodbo s konsorcijem c. kr. javnih skladišč itd. itd. Ravateljstvo, zaslišavši poročilo predsednika je sklenilo: povabiti člena Bonača in Zenka, naj izjavita v listu „Lavoratore“, da ona nista in ne bosta včlenjena v slovenski družbi N. D. O., in ako bi se temu ne podvrgla, izključiti ju takoj iz zadruga, pustiti ju pa na delu kakor tečaj-dinarja do prihodnjega občnega zbora. — Po rešitvi tega vprašanja in, ko se je to dalo na znanje členoma Bonaču in Zenku, je predsednik zaključil sejo.

Še krasnejši socijalni dokument je zapisnik občnega zbora od 8. decembra m. l., ki se glasi:

„Pri III. točki dnevnega reda (Poročilo ravateljstva glede členov Bonača in Zenka) naznanja predsednik občnemu zboru sklepe ravateljstva od 6. 9. 1907 glede členov Bonača in Zenka in odpirajo debato, ki se vrši animirano, ter se sprejme sledeči predlog: Občni zbor odobruje sklep ravateljstva in mu nalaga, naj izključi vsakega člena, ki bo v prihodnjem včlenjen v kaki organizaciji, ki je škodljiva naši organizaciji (in dosledno tudi naši zadrugi); za takrat pa se dovoljuje členoma Bonaču in Zenku, (ako uvrstila izjavo v „Lavoratoru“, da ne bosta včlenjena v slovenski družbi), naj vstopita v zadrugo s 1. 1. 1908. Za slučaj pa, da ne bi hotela publicirati omenjene izjave, bosta odstranjena od dela zadruga.“

Stvar je tako jasna, da jo tudi slepec vidi. Ta dva velevažna dokumenta iz socijalnega delovanja tržaških socijalistov pa pribijamo tu ad perpetuum memoriam.

A propos, „Lavoratore“ sedaj piše vrsto polu socijalnih, polu folklorističnih slik iz življenja v prosti luki. Vidi se pa že sedaj, kam pes tace moli. Vsa „Stimmungsmacherei“ konča namreč s himno na „njihove“ zadruge. Priporočamo pa pri tej prici „Lavoratoru“ zgornja dva dokumenta; bosta le prispevala k realistič njegove žanrove slikarje.

Socijalistična — pravica. Kakor čita mo v graških novinah, je tam neki delavec šel na delo vkljub temu, da so njegovi „sodruzi“ stavkali. V plačilo za to so ga sodruzi, ko se je vračal od dela napadli in pošteno namlatili. Niti na kraj misli nam ni, da bi hoteli braniti stavkolomca in mi bi niti ne omenjali tega dogodka, da se ni zgodilo potem kakor sledi. Drugi dan je pobiti delavec poslal po zdravnika v tamošajo bolniško blagajno, ki je v rokah „sodrugov.“

Mesto podpore in zdravnika, je vodstvo imenovane blagajne prav po salomonski razsodilo: ker je bolezen stavkolomca navstala vsled pretepanja — ne gre istemu nikaka podpore in tudi ne zdravniška pomoč! Prej so ga pošteno pokvarili — potem mu pa odrekajo celo zdravniško pomoč, ker — se je pretepal!! Taka je pravica sodrugov!!!

Ljubljanski župan Hribar se je mudil te dni v Sarajevu.

V spomin. Dne 9. t. m. smo pokopali „Slovenca“ z Rocola. Pokojni Josip Cergo p. dom. „Slovenec“ je bil naroden moč in blaga duša. Gospodarsko društvo v Rocolu je v spomin pokojnika preskrbelo lepi venec s trakovi v narodnih barvah. Dva druga venca sta nosila napise: Žalujocha soproga — Ne pozabnemu soprogu in „Ne pozabnemu sorodniku — žalujocha družina Fakin“.

Sprevod iz kapele mestne bolnišnice je bil zelo mnogoštevilčen.

Predno se poslovimo od dobrega našega Josipa, vprašamo njegovega brata Antona in njegovo nevesto: Čemu sta dala napraviti na podprane venca laške napise?

Upamo, da je to bilo le nehote, ker „Slovenci“ imamo svoj lepi jezik in ne trebamo tujih. Večnaja pamjat!

Prijatelj.

O boju naših jestvinčarjev, je imel naš izredni poročevalec pogovor z gospodom Stankom Godina a trgovcem na Školju (Vrdelca).

Ker je bil S. G. med prvimi, ki so uvideli zavrtnate politične nakane laških drugov in je menda edini slovenski trgovec v mestu in predmestjih, ki ni še danes člen zadruga jestvinčarjev, se mi je zdelo vredno in potrebno, da ališim mnenje tega narodnega poštenjaka.

Ko so prišli k njemu laški ustanovitelji zadruga jina je naš Stanko — ta mož prave korenine — izjavil, da on vstopi le, ako bo zadruga obsegala mesto in vso okolico in ako se bo v istej uradovale v obeh deželnih jezikih. Ako pa ustanove zadrugo le za mesto in predmestja, smatra on tako ustanovitev le za politično potezo Lahov — potezo, ki ima namen zapostavljati in tlačiti sloven-

ske trgovce, mesto da bi jim pomagala. In tako je tudi prišlo! Lahonska zadruga jestvinčarjev ni do danes z ničemer koristila slovenskim trgovcem, pač pa jim je požrla že mnogo kronic in jim napravila (kakor že omenjeno v eni zadnjih „Edinosti“) mnoge sitnosti. Ko bi zadruga obsegala vse trgovce spadajoče v tržaško občino, bi imeli gotovo vsi trgovci eden in isti urnik; tako pa moramo v mestu in v predmestjih zapirati ob nedeljah ob 11. uri predpoludne, a ven iz davčne črte smejo trgovci odpirati tudi popoldne od 3 do 6 ure!

Italijani so vedeli, da, ako pritegnejo v zadrugo mesto in vso okolico, bodo slovenski trgovci v absolutni večini. In da se to ne zgodi, so ultra politični Lah pripravljeni izključiti tudi spodnje okoličanske trgovce kar skušajo ravno sedaj!

Vladni organi, ki dobro vedo, da se zadruga le gospodarskega pomena (vsaj take bi morale biti), bi morali zahtevati od sedanjih mogočencev v trgovski zadrugi, da ugođe slovenskim členomtrgovcem.

Vprašali smo g. S. G. kako je možno, da ni plačal, ko so vendar mestni in vladni organi rabili proti našim trgovcem celo nasilje, da so jih prisilili k plačanju. Vprašanje nam je odgovoril, da je tudi on imel zaplenbe in da so tudi že prišli po zarubljeno blago, a ker je dotični magistratni uradnik zaplenil 100 omotov sveč Apolo, katerih Stanko Godina ni nikdar imel v svoji trgovini (!) in pa, ker je on pravočasno rekuriral, je ostalo vse pri starem. Namestništvo je zavrnilo priziv in dalo prav zadrugi. Godina je rekuril na ministerstvo, ki pa danes — po kakih dveh letih in pol — še ni rešilo priziva. Zato ni mogel tudi namestništveni svetovalec prisiliti g. Godino, da bi plačal!

Gospod Godina pričakuje rešitve ministerstva, ki mora dati njemu in našim trgovcem sploh ono zadoščenje, ki mu ga ni dalo tržaško namestništvo. Ko bi pa ministerstvo, vkljub jasnosti državnih zakonov potrdilo razsodbe nižjih instanc, pojde on na najvišjo instanco in je gotov, da mora pravica zmagati nad krivico.

Kako more kedo siliti slovenskega trgovca, ki zna le za silo laški jezik, da mora umeti skoraj 50 paragrafov laških pravil trgovske zadruga in da se bo ravnal po njih — ko jih ne umeje! Slovenski jezik je tu deželni jezik in ima z laškim isti pravice. Ker imajo tržaški trgovci enake dolžnosti, je naravno da morajo imeti tudi enake pravice. Preko teh pravice, ki jih imajo tržaški Slovenci, se tu ne da korakati!

„Bodite dobri, drugače rešimo neke prizive!“ Med te prizive spada menda ravno priziv g. Stanka Godine! Rešitev pa mora priti prej ali slej in potem bomo videli, ali smo Slovenci tu le za stafažo raznim mestnim in državnim oblastvom, ali pa smo tudi mi državljani — enaki drugim državljanom.

Slovenski trgovci naj se ne udaje za nobeno ceno in naj ne dopuščajo spremembe pravil zadruga, kakor jo zahtevajo Lah, a vlada je dolžna skrbeti, da se nam ne bodo delale slične krivice. Drugače bodi boj do skrajnosti!!!

Slovenskim trgovskim krogom. Prejeli smo: Iskreno priznanje izražam našim vrlim trgovcem v mestu, ki so se na nedavnem zborovanju „Zadruga“ tako odločno borili za svoje in naše pravice. Hvala jim na tem nastopu proti narodnim sovražnikom in nekaterim slovenskim renegatom, ki še vedno mislijo, da bivajo tu v blaženi Kalabriji. Tu pa smo mi Slovenci na svoji zemlji. Sram naj bo vsakogar, ki zatajuje svoj materini jezik!

Čas je, da se vsi vzdammo iz letargije in da energično zahtevamo svoje pravice. Zahajajmo pridno na predavanja, shode in zborovanja, da se bomo izobražali in vežbali za nadajne naše boje. Potem še le nehamo nasprotniki z nasiljem na shodih proti nam. Tedaj bo zmaga — ne naša, ampak jednake pravice. Dokler ne dosežemo tega, ne pozabimo da le v slogi je moč!!!

Trgovski pomočnik iz okolice.

Za nabiralce in prodajalce. C. kr. poštino in brzojavno ravateljstvo nam javlja: S 1. svečanom 1908 otvoril se je na Dunaju I/1, Postgasse št. 10 poseben oddelek, pri katerem si med uradnimi urami ob delavnikih nabiralci in prodajalci pisemskih znamk lahko nabavljajo v prometu stoječe avstrijske (Kreta in Levante-znamke), pisemsko časniške in porte znamke, kakor tudi jednotnice v vseh jezikovnih izdajah.

Naročila na take vrednotnice se izvršujejo lahko tudi pisemenim potom proti ističasni upošiljavi denarnega zneska, ki odgovarja nominalni vrednosti naročenih vrednotnic in zneska za frankovanje pošiljave s poštami vrednotnicami (priporočenega pisma, denarnega pisma, zavitka z napovedano vrednostjo). Če se ni vpsalalo denarnega zneska, ki odgovarja poštini za pošiljatev ali pa, če ne zadostuje znesek za frankovanje, se vporabi ali del naročenih vrednotnic za frankovanje pošiljatev, ali se pa zmanjša naročilo v toliko, kolikor znaša poštuna.

V lastnem interesu dopošiljatelja je potrebno, da navede natanko in razločno svoj stan kakor tudi naslov (ulico, hišno številko).

Pripominja se, da se oddajajo časniške zpanke nabiralcem samo razveljavljene.

Poročila se je tu včeraj nečakinja našega narodnega veterana g. Ružička, gospica Rezi Mally iz Spodnje Idrije z gospodom Franom Božičem-om trgovcem istotam. Novoporočencema želimo obilo sreče!

Otvoritev tunela pod Montuco. — Včeraj zvečer so — post tot discrimina rerum — otvorili predor pod Montuco brez posebnih ceremonij. Pač pa je občinstvo prišlo v velikem številu pogledat novo senzacijo našega mesta. V predoru je bilo do pozne ure kaj veselo vrvenje kakor v živahnosti kakkega pustnega dneva. Straže na konju so vzdržavale red in napotile občinstvo, naj se vedno drži desnega trotoarja, tako da se je prav prijetno ob vsej gneči sprehajalo gor in dol po tunelu. Pri tem redu, ostane — upamo — tudi v prihodnjem.

Tunel je dolg 347.16 metrov in širok 11.5 metrov; višina oboka znaša 7.27 m. Predor, ki začneja pod monumentalnim shodiščem Montuce, vzteguje se v kurvi, dvigajoč se s 4 in pol odstotno položajstjo, do ulice Palini. Ves predor je prevlečen s ploščami iz majolike, kar dela ob svitu električnih obličnic naravnost čaroben vtis. Trotoar je asfaltiran; po predoru je že napeljan tir prihodnje železnice do Sv. Ane.

Predor, ideja inž. Polleya, je zgrajen po načrtu inž. Grulicha. Delo je začelo meseca avgusta 1904. Stane pa — in to je pri vsej krasoti edina žalostna točka — 4.800.000 K, kateri znesek si je občina izposodila iz „Cassa triestina di risparmio“. V svrhu amortizacije tega dolga je bil nedavno sklenjen in sankcioniran 2-vinarjeva pristojbina na tramvajske vozne listke.

Italijanska pravna fakulteta zagotovljena? Oficijozni „Fremdenblatt“ je priobčil brzojavko iz Trsta, v kateri se naglašuje, da se vprašanje o ustanovitvi italijanskega vseučilišča v najkrajšem času reši na način, da se osnuje na Dunaju italijanska pravna fakulteta.

Sokolova maskarada. Kakor običajno vršila se bo tudi letošna na pustno nedeljo t. j. dne 1. marca 1908. Skupine mask ki se hočejo udeležiti te sijajne zaključne predpustne zabave naj se prijavijo pri odborniku g. u. Ljudevitu Modic-u, ulica Fontana 4. — Na zdar!

Damski odbor za Ciril Metodijev ples. Opozorjamo vse one naše rodoljubne dame, ki aktivno sodelujejo na letošnjem omladinskem plesu, da se izvolijo sestati danes ob 5 uri popoldne v „Slovanski Čitalnici“, kjer se določi, kake funkcije da katera prevzame.

Nadejamo se, da store naše dame, ki so že tolikrat pokazale, da se znajo žrtvovati za našo dečo, svojo rodoljubno dolžnost tudi 15. t. m. Zato naj pridejo na današnji sestanek vse one, ki hočejo postaviti omladini na razpolaganje svoje cenjeno delovanje. — Odbor.

Glasbena šola „Čitalnica“ pri sv. Jakobu opozarja, da se sprejema še ta teden. Otvorila se dva tečaja, začetni in nadaljevalni. Vpiše se lahko v „Čitalnici“ vsaki večer od 8—10 ali pri društvenem tajniku R. Cotiču, ulica Valdirivo 15. (Zaloga južnega sadja.)

Tržaška mala kronika.

Razgrajalč. 32-letni kočijaž Ivan B. stanujoči v ulici di Donata, je bil predsinčnim aretovan v neki žganjarni v ulici Carlo Ghega, ker je tam razgrajal: bil je strl neko mizo in prijel je bil za vrat žganjarja ter ga nabijal s pestmi.

Tatvina na parniku. Brata Ivan in Evgen M. (prvi 17, a drugi 30 leten) sta bila oba — kakor mornarja — vkrcana na parnik „Eugenio“ avstro-američanske paroplovne družbe. Predsinčnim sta bila pa oba aretovana, ker sta na istem parniku vkradla 21 kg. drevesne volne, vredne 21 kron in 40 st.

Mej paglavci. Povedali smo že večkrat, da je lučanje kamenja najljubša zabava tržaške „mularje“. Posebno po stacemestnih ulicah kar mrgoli te slavne tržaške mularje, ki se zabava s to nevarno igro. Ene teh stacemestnih ulic je tudi ulica di Montuza. Tam je bilo predvčerajšnjim popoldne več paglavcev, razdeljenih v dve četi, ki so se — četa proti četi — lučali s kamenjem. In v tej bitki je bil ranjen 5-letni — kajti tudi 5 letni otroci so že člani slavne tržaške mularije — Egidij Plusnik, ki stanuje se starši v hiši št. 6 iste ulice. Ranjen je bil do krvi pod levim očesom. Mati je morala s malim ranjenim bojevnikom na pomožno postajo društva „Igea“, kjer mu je zdravnik obvezal rano.

Zlasi stali se predsinčnim 58-letna Marija Mazzeno in 37-letna Ana Cer, obe stanujoči v hiši št. 26 v ulici di Donata. Ančka je pa staro Mico precej dobro naklestila: mej drugim je Mica dobila precejšnjo bulo pod levo oko, in zato je Ančko ovadila na pohejji.

Regnicolo, ki z nožem v roki pri-ganja v štrajk. — 19-letni kurjač Dante Mosco, doma iz Rimini v Italiji, je bil v službi na parniku „Marte“ trdke Fraccano & Ci. Dne 1. t. m. je bil šel Mosco na parnik „Jupiter“, ki je tudi last trdke Fraccano & Ci. in tam mornarjem predložil neki spis, v katerem se proglasa štrajk mornarjev iste trdke, in zahteval od mornarjev, da podpisajo isti proglas. Ker niso hoteli mornarji podpisati, je Italijanček potegnil iz žepa nož in jim z istim grozil. — No, dne 9. t. m. je prišel zopet na parnik „Jupiter“ in tam z nožem v roki prisilil dva mornarja, da sta

podpisala isti proglas. A ko je on odšel, sta ena dva mornarja povedala poveljniku parnika vso stvar in izjavila, da sta podpisala le zato, ker ju je bil oni teroriziral z nožem. — Predvčerajšnjim je pa Mosca prišel zopet na parnik „Jupiter“, a to pot ga je dal poveljnik aretovati.

Preprečen poskus samomora. 26-letna Marija K., soproga Josipa, stanujoča v ulici delle Pescherie, je hotela predsinčnim okoli polnoči skočiti v morje z obrežja dolga Sanita. Neki redar je pa še pravočasno opazil njeno početje in jo vstavil in pridržal ravno, ko je hotela skočiti v morje. Redar jo je s kočijo spremil v bolnišnico, kjer so jo pridržali le par ur, a ko so uvideli, da se je pomirila, so jo izpustili.

Poskus samomora. 48-letni Danijel Zegler, stanujoči v ulici Antonio Caccia št. 8, je nepoboljšljiv pijanček. Predvčerajšnjim je nekaj razgrajal doma, vsled česar so ga bili redarji aretovali in odvedli na policijo, kjer so ga pridržali čez noč. Včeraj predpoludne, ko se je vrnil domov, je pa spil nekoliko karbolne kisline, vsled česar so njegovi domači pozvali zdravnika se zdravniške postaje, ki mu je izpral želodec in ga dal prenesti v mestno bolnišnico.

Razgrajalč v kavarni. 37-letni črkostavec Rudolf P., stanujoči v ulici sv. Frančiška, je bil predminolo noč ob 3. uri aretovan v kavarni „Metropol“, ker je tam razgrajal in je bil strl neko marmornato mizo. Na policiji so ga vzeli na zapisnik in ga potem izpustili.

Okradel jo je in pretepel. 27-letni mizar Angelj M., stanujoči v ulici sv. Vida, je bil predminolo noč aretovan na zahtevo Elizabete Horvat, stanujoče v ulici delle Beccherie št. 47. Elizabeta trdi, da je Angelj v beznici „Al Corso“ vkradel novčarko, v kateri je imela 2 kroni in nekaj stotink in jo potem še pretepel ter ji grozil, da jo ubije. Na policiji so mesarja vzeli na zapisnik in ga pridržali v zaporu.

Koledar in vreme. Danes: Evlija dev. — Jutri: Fuska muč. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno, spremenljivo. Hladni vetrovi. Temperatura hladna. Semtrinja jutranja megla.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Velesila“ v Škedenju priredi veliko maskarado v nedeljo dne 16. svečana tek. l. v dvorani gospe Marije Sancin p. d. (Oraš) v Škedenju. Začetek ob 5 uri popoldne in zabava bo trajala do 11 ure zvečer. Vstopnina za moške 1 krono, ženske 80 st.

Ker to društvo priredi en sam ples v tej pustni sezoni, se odbor nadeja velike udeležbe od strani naše slovenske mladine od blizo in daleč.

Velik plesni venček priredi „Čitalnica“ pri sv. Jakobu v soboto 22. t. m. v Sokolovi dvorani. Več pravočasno.

Naše gledališče.

V nedeljo 16. t. m. se z gostovanjem gospe Danilove iz Ljubljane uprizori drugič sloveča ruska drama „Tuji kruh“, ki je dosegla prikrat na našem odru popoln uspeh in povzdignila visoko umetniški nivo našega gledališča. Vloge so v istih rokah kakor na primjeri: Jeletki (Štoka) Olga Petrovna (Danilova), Kuzovkin (Verovšek), Ivan v (Veble), Maksimov (Rajner), Aleksandrov (Zvezdan). Poleg te drame se uprizori ruska noviteta: A. Čehova groteska v 1 dejanju „Medved“, ki je v svojem žanru prava kabinetna pieca in v kateri imata glavni vlogi gospa Danilova in g. Veble. Predstava se bo vršila pri navadnih cenah in v abonementu.

Darovi.

Za Ciril-Methodov ples so darovali damskemu odboru: gospa Viktorija Zelen ne Jelen, kakor je bilo včeraj pomotoma tiskano, 1 steklenico tropinova in 1 steklenico marsale, gospa Josipina vdova Kocijančič 10 buteljki finega briškega vina. Nedeljne darove sprejema za damski odbor gospa Roža dr. Gregorinova („Narodni dom“, ulica Giorgio Galatti 18, II.).

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metodija na Greti nabralo se je v društveni gostilni v Rojšanu dne 9. t. m. po gospodu Matiji Lavrenčiču 10 kron.

Za družbo sv. Cirila in Metodija poslal je gosp. Franjo Vendramin K 1'60 kot čisti prebitak keglanja na svatbi v Durovljah. Denar hrani uprava.

Vesti iz Goriške.

Iz Sežane se nam piše: Naše občinsko starešinstvo je imenovalo v svoji seji z dne 9. t. m. častnim občanom našega domačina dr. Gustava Gregorina v priznanje njegovega neumornega in uspešnega delovanja v prid slovenskemu narodu. Ta sklep našega starešinstva odobravajo vsi občinarji, v imenu katerih kličemo našemu rojaku in novemu častnemu občanu:

Bog ga živi še mnogo let ter daj mu dočakati plodove njegovega dela!

Zmešnjava v goriškem veleposelstvu. Dne 16. januarja zbrala se je v Gorici večina slovenskih veleposestnikov in si je zbrala odsek kakih 20 členov, katerim se je dala naloga, pozvedovati o primernih kandidaturah za deželni zbor. Na dan 25. janu-

==== **V pekarni in sladčičarni** ====
VINKO SKERK, Trst via Acquedotto 15
 in v podružnici via Miramar 9 se dobi vedno svež kruh, najfinejša moka, čok lada fina dezertna vina v buteljkah, raznovrstne blakote, tudi za čaj. Sprejme se naročila za torte in krokante. — **SPECIALITETA: PUSTNI KROFI.**

Poslano.*

Pomen tistih črk ne razumen, ker nisem toliko učen.

Lepo Vas prosim, da mi odpustite, če sem Vas kedaj razžalil. Stori nisem nikomur žalega, in tako nisem mislil tudi Vam, ker sem bil in hočem ostati pošten delavec.

„ČRKE“.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon veleva.

ZALOGA
Istrskega in dalmatinskega vina
 s prodajo na debelo in drobno
Bernardo di Chiara
 TRST, ulica dei Bachi št. 9
 Za krmarje in gostilničarje po dogovornih cenah.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)
 Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „fi due Mori“ Trst, veliki trg

Proda se obešala, postelje, oparvo za sparno sobo naj-finejega dela, kuhinjsko oparvo „Secession“, mozaično umetniško mizico, vredno 1200 K. — Izvršuje naročbe vsake vrste. Mizar, Trst, ulica Cereria št. 2.

Poulards, race, purani, štajerske kokoši, Racija mast, slanina, maslo, konzerve, Dnevni dohod. Cene jako zmerno. — Postrežba na dom.

Trst, ulica Campanile št. 15.

Patentiran divan-postelja MACHNICH

Okoli radi svoje krasne elegauce vsaki prostor in se spremeni v bipo s samim premakljajem v jako komodno posteljo z lastnimi žimnicami in blazinicami.

Prospekti zastoj. - Eventuelno na mesečne obroke.

Skladišče najfinejega in solidnega pohištva v modernem slogu. — Popolne sobe.

Lastna delavnica za vsakovrstno tapecirarsko in olepševalno delo.

ANTON MACHNICH, TRST, ul. S. Giovanni 10

• **Vekoslav Plesničar** •
 zalagatelj c. kr. državnih uradnikov
 naznanja slavnemu občinstvu, da ima **SVOJO BOGATO ZALOŽENO**
 :: trgovino jestvin v ul. Giulia št. 29 ::
 ima vedno sveže prave in neprekosljive JI. testenine (Pekate)
 Žveplenke družbe sv. Cir. in Met. ter vse druge predmete jestvinske stroke.
 Pošiljam po pošti od 5 kg naprej vseh vrst blaga po celem Avstro-Ogrski.
Agentursko podjetje z zalogo na debelo ulica Donizetti št. 5.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi
Kollar & Breitner
 Tovarne: Katram, Asfalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.
Grossol
 za sedaj priznane kakor najbolje in naj-trajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltiranih kartonih, akrilnih ploščah in vsakovrstnem laminatu.
 Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opoliska olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagon, mast-vaselina za kožo, mast za orožje, voščilo za ševlje itd.
 Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Velika izbira Pohištva

Pohištvo svetlo in temno, spalne in jedilne sobe, divani, obešala, pisalne mize, železne postelje, silke zrnja, stolice, popolno pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.

Trst, via Chiozza 8

(Rudečo table)

VITTORIO DOPLICHER

Najnižje cene.

Zaloga vina

TRST, ulica Chiozza št. 17

ISTRSKI TERAN

za dom (ne manj od 5 litrov)

po 56 stotink liter.

Za krmarje in gostilničarje po dogovor. cenah.

NB. Sprejemem pošiljave v tranzitu za celo monarhijo in v vsaki množini

SIMON PAVLINOVIC

Dr. ERNEST MENZEL

specijalist za otroške bolezni

prej asistent otroške bolnišnice dunaj. poliklinike

sprejema od 4.-5. pop.

:: TRST ::

Trg Sv. Caterina št. 2.

Pohištvo

od navadne do najfineje vrste

ponajnižjih cenah

:: v novi slovenski trgovini ::

Peter Jeraj

Trst, via Vincenzo Bellini 13

vogal ulice sv. Katarine

Varja sklical je predsednik „Slovenske ljudske branke“ shod veleposrednikov, katerega se je vdeležilo 12 volilcev. Ti so postavili kakor kandidate Antona Zucchiatti iz Medane, Antona Mozetič iz Solkana in Leopolda Bolko iz Črniča. Glasila omenjene stranke so potem bobnala, da so te kandidate postavili združeni veleposredniki klerikalne in agrarne stranke. Na shodu je bil pa od zadnje stranke navzoč edino Anton Mozetič iz Solkana, ki je člen izvrševalnega odbora kmečke stranke in ni bil nikakor opravičen nastopiti pod nje imenom. Minuli četrtek so imeli veleposredniki zopet shod, vdeležilo se ga je 72 volilcev, ki so postavili naslednje kandidate: Ignacij Kovač, župan v Ajdovščini, Fran Obljubek, župan v Kojsem in dr. Alojzij Franko. Ker bosta pa zadnja dva voljena skoraj gotovo v drugih skupinah, določili so za njiju namestnika Ivana Sauriga, župan v Biljah in Frana Kočijančič, tajnika „Goriškega kmetijskega društva“. Pod vplivom dr. Gregorčiča stoječim veleposrednikom pa te kandidate ne ugajajo in neki „izvrševalni odbor neodvisnih veleposrednikov“ čigar imena so neznana, razposlal je vabila na shod, ki se bo vršil v četrtek, 13. t. m., ob 11. uri predpoludne v restavrantu „Central“, da se postavi nov kandidat namesto Leopolda Bolko, ki je odklonil namenjeno mu čast, in da se popolni izvrševalni odbor „neodvisnih“ veleposrednikov. Značilna na tem vabilu je trditve, da so 25. januarja pod vodstvom dr. Gregorčiča zborovali neodvisni veleposredniki. Načelnik „izvrševalnega odbora neodvisnih združenih veleposrednikov“ je Anton Klančič, župan v Podgori, katerega kandidira letos Slovenska ljudska stranka v kmečkih občinah, dočim je bil dosedaj eden treh zastopnikov veleposredstva v deželni zbor.

Iz Sežane. Tukajšnji glasoviti občinski tajnik Rustja je bil obsojen včeraj na okrajnem sodišču na mesec dni zapora in povrnitev pravnih stroškov radi žaljenja na časti na škodo g. Ludevika Mohoroviča.

Društvo „Dneva žar“ v Kazljah bo imelo dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne svoj redni občinski zbor v čitalniški sobi. Dnevni red običajni.

Pevsko društvo „Zorislava“ v Sežani priredi na pustno nedeljo zvečer veselico z igro, petjem in plesom. Veselica utegne biti jako zanimiva, kajti društvo se za isto prav pridno pripravlja.

Pri veselici svira orkester čitalnice pri sv. Jakobu. Toliko v naznanilo. Natančne podatke prejajmo pravočasno.

Ženski zbor pevskega in glasbenega društva v Gorici priredi v soboto dne 15. februarja 1908 v dvorani „Trgovskega doma“ pevski večer s plesom. Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Sl. občinstvo se prosi, da se po koncertu od strani v spodnje prostore restavracije ali na galerijo, da se dvorana pripravi za ples. K plesu bo sviral oddelek vojaške godbe c. kr. pešpolka št. 47.

Vesti iz Kranjske.

Kandidatje S. L. S. za deželno-zborske volitve. Kandidatje S. L. S. stranke za predtoječe deželno-zborske volitve v kmetijskih občinah Kranjske so nastopni:

1. V sodnih okrajih Ljubljana in Vrhnika gg. Fran Povše, državni poslanec v Ljubljani in dr. Ivan Šusteršič, državni poslanec v Ljubljani. 2. V sodnih okr. Kamnik in Brdo g. dr. Janez Krek, državni poslanec v Ljubljani. 3. V sodnih okrajih Kranj, Trzin in Skofja Loka gg. Franc Demšar, državni poslanec na Češnjici in Janko Zabret, župan občine Predosije, na Bobovku. 4. V sodnih okrajih Radovljica in Kranjska gora g. Josip Pogacnik, državni poslanec v Podnartu. 5. V sodnih okrajih Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Il. Bistrica in Cerknica gg. Franc Drobnič, posestnik v Novi vasi, in dr. Ignacij Žitnik, državni poslanec v Ljubljani. 6. V sodnih okr. Vipava in Idrija g. Ivan Lavrenčič, posestnik in gostilničar na Vrhopolju. 7. V sodnih okrajih Novo Mesto, Kostanjevica in Krško g. Josip Dular, posestnik v Jurkovi. 8. V sodnih okrajih Trebnje, Zatična, Žužemberk, Mokronog, Litija, Radeče gg. Franc Košak, župan na Grosupljem, dr. Evgen Lampe, stolni vikar v Ljubljani, in Josip Mandelj, c. kr. pristav tobačne tovarne v Ljubljani. 9. V sodnih okrajih Kočevje, Ribnica, Velike Lašče gg. Franc Bartol, župan v Solražici in Fran Jakšič, državni poslanec v Dobropoljah. 10. V sodnih okrajih Ormož, Metlika g. Franc Šuklje, državni poslanec v Kandiji.

Državna podpora. Komisija za pogozdovanje Krasa je za leto 1908 dobila 30000 kron državne podpore.

V trgih namerava S. L. S. kandidirati bivšega bovskega župana L. Jouka.

Vesti iz Štajerske.

Hud vihar je divjal v petek v Celju, kakoršnega še dolgo ni bilo tamkaj.

Volitve v okrajni zastop brežiški iz skupine veleposredstva se bodo vršile v ponedeljek 17. t. m. Slovencem je zmaga zagotovljena, ako store vsi slovenski veleposredniki svojo dolžnost.

Vesti iz Koroške.

Slovensko kmetijsko družbo namestavajo ustanoviti koroški Slovenci.

Slovenska zmaga. Pri občinskih volitvah v Globasnici na Koroškem so Slovenci zmagali v vseh treh razredih.

MALI OGLASI.

Hiša se daje takoj v najem v Koprivi št. 42; ima 9 prostorov, borjač zaprti, in malo zemljišča. Naslov: Lavrenčič, topakarna, Piazza Caserma št. 1, Trst. 194

Prilika. Novi veliki dobodi blaga za obleke paletot za moške in dečke po najnižjih cenah pri Ivanu Šimic, Trst, ulica Barriera 32 (v bliži lekarne Picciola) 1349

Absolventinja višje dekliške šole in trgovskega tečaja želi mesto kon-toristinje ali vzgojiteljice. Prijazne ponudbe se prosi pod „Slovenka 177“ poštnoležeče Ljubljana. 201

Mladenič, kateri je z dobrim uspehom dovršil kmetijsko šolo, išče službo. Naslov pove Inzeratni oddelek „Edinosti“. 196

20 letna mladenka z 10.000 K želi se seznaniti z mladeničem od 22–25 let. Ponudbe pod „Zora“ na luv. odd. Edinosti. 200

Prodajo se moške obleke na obroke, plačilo vsaki teden ali na mesec. Via Caserma 12, I. nad. 122

Josip Gregorič naznanja tem potom slav. občinstvu, da je pre-čelil svojo prodajalnico iz ulice Barriera št. 4 v ulico Olmo št. 1. Pri tej priliki priporoča tudi svojo podružnico v ulici Giulia št. 7. V nadi, da ga bude slavno očiščeno počaščalo se v naprej toplo zahvaljuje. 73

Prodajalnice, skladišča in stanovanja

se dajo v najem takoj ali avgusta meseca.

Obrniti se do **Trieste-office**

avtorizovana trgovska agencija nepremičnin

ulica S. Giovanni 18 pritličje. — Telefon 371.

Cenjeni odjemalci!

Častim se naznaniti Vam, da sem odprl v Trstu, v ulici Poste št. 10 (vogal Valdirivo)

Prodajalnico manifakturnega blaga

katera je preskrbljena z vsemi potrebščinami ter se priporoča za blag. naklonjenost. Udani

Antonio Contento.

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Avtorizovana delavnica za električne napeljave

TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto

Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strelovodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetrila. — Postavljane svetilk itd.

Aparati baterije in potrebščine za električno zdravljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTONI.

Tržaška posojilnica in hranilnica

Piazza della Caserma št. 2 v lastni palači

(Vhod po glavnih stopnicah) TELEFON 952

ima na razpolago

Jekleno varnostno celico

ki je varna proti vplomu in proti požaru, v kateri so shrambice, ki se oddajajo strankam v najem in sicer:

za celo leto	kron 30
pol leta	20
četrt	12
za en mesec	6

Shrambice so 24 cm visoke, 21 cm široke, 48 cm globoke.

Shrambice ne more nihče drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno shranijo in zaprejo svoje stvari, katerih ni treba prijaviti.

Oddaja hranilne pušice, katere se priporoča posebno starišom, da na ta najnovejši in najuspešnejši način navajajo shraniti svojo deco.

Nadaljna pojasnila daje zavod ob uradnih urah.

MERKUR

J. ULČAKAR & Co. - Trst

Telef. 1874 — Via Nicolò Macchiavelli št. 19 — Telef. 1874

Komisije. - Zastopstva. - Informacije.

Zaloga raznovrstnega kolonialnega in drugega blaga.

— ZAHTEVAJTE CENIK —

Gianoni Giovanni

komisijonar in zastopnik ul. PROCURERIA, 2.

Izključno zastopnik z zalogo na debelo in drobno

Graetzin - Licht D. R. P. 126-135 (Mannesman)

Belozarna luč, takozvani električni plin, 100 sveč svetlobe, prihrani se 40%, na plinu, prihrani se mrežice in cilindre. — Prodaja mrežice, tulipanov, cilindrov in drugih potrebščin po tovarniških cenah. Aparati z mrežico za petrolejne svetilke 80 sveč svetlobe. V 15 urah porabi 1 liter petroleja. Zaloga papirja, apaniranega stekla in umetnega puhlijača, mačole iz jekla za kamenoseke.

Udovec, star 60 let, gostilničar na deželi, se želi seznaniti z udovo ali z neomženo od 50 let naprej, katere ima nekaj premoženja. Ponudbe je poslati pod: A. B. 1908 — Trst, glavna pošta — post restante do 15. t. m. 202

Ivanka Doreghini

TRST — ulica Madonnina št. 8

VELIKA ZALOGA

pohištva, manufaktur, ur, slik, zrcal in tapetarij.

Popolne spalne in obedovalne sobe.

Moške obleke na izbero.

UGODNE CENE.

Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi na obroke.

TOVARNA ZRCAL

ATTILIO PIZZORNO

TRST, ulica Giuseppe Parini št. 9 — vogal ulice Giorgio Vasari. — Telef. 687.

Ogledala navadna in oglašena. — Posrebenje starih zrcal. — Skladišča krist. navadnega in delanega stekla. — Zaloga navadnih in oglašanih šip za kožice. Oglašeni kristali, vezani z medjo. — Zrcala z urami. Šipe z vsakovrstnimi risbami. — Apaniranje šip.

Skladišče pohištva

VITTORIO VOSILLA

preseljeno iz Lipskega trga 7 v ulico Sanità št. 8 vogal ul. Porporella nasproti kavarni Fedel Triestino

je bogato založeno z novim neprekosljivim solidnim in eleg. pohištvom

CENE ZMERNE.

ANTON JOGAN, mizar

Sprejme vsakovrstna naročila in popraviljanja.

Ima vedno pripravljeno pohištvo za spalne in jedilne sobe ter kuhinje.

TRST — ulica Farneto 45.

V novem skladišču pohištva

Romeo Savio

Trst, ulica Giuseppe Parini št. 1

je na izbero

pohištvo vsake vrste,

popolne sobe, slike in zrcala po najzmernejih cenah.

Pietro Cucit

mizar

Trst, ulica Fontana št. 7 in 9.

Specijalist za razkošno pohištvo vsakega kroja.

Vsakovrstna dela v lesu.

FRANCESCO S. DONATI

elektrotehnik

TRST, ulica dell' Acquedotto št. 25

Avtorizovani elektrotehnični delavnica s pridruženim mehanično delalnicco

Sprejema vsakršne električne razsvetljave, zvoncev, telefonov, strelovodov, kakor tudi mehanična dela, ki se v avdi. elektrotehniko, kakor popravila dinamičnih motorjev in precizne svetilke kakorvrsni bodi stala.

Cene jako zmerno in izvršitev popolna.

FRAN SKOK

tapetar elast. pohištva, zimnic itd.

Izvršuje popraviljanja po zmernih cenah.

Trst, ul. Giovanni Boccaccio 4

polunadstropje.

STARA MIRODILNICA

Fed. F. Huber Succ.

TRST, ul. Barriera vecchia št. 26.

BOGATA ZALOGA

barv. povlak, čopičev, pramenov, kemičnih izdelkov, min. vod. pa. fi. mov, zamahi, železne žice, elastike za cepiljerje, mila in STEKLENIH ŠIP.